

prepozno. — V teh besedah izražajo naši najhujši sovražniki svojo strupeno jezo nad našimi zmagami. V resnici ne uničujemo mi in naši zavezniki raznih kraljestev, marveč ti se sami uničujejo, kajti mi stojimo vendar v odporni vojni! Mi smo za mir, ali ta mir ne sme biti nikdar napisan na naši koži!

Povišanje vzdrževalnine na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Zvišanje vjvodopodne pristojbine stopi v veljavo v prvi polovici meseca decembra.

Zmanjšanje dnevne porcije kruha in moke na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Zaloge dunajske aprovizacije so se tako zmanjšale, da nameravajo oblasti reducirati dnevno porcijo kruha in moke. Dunaj ima le še moke do konca meseca novembra.

60.000 poštnih zavojev zaplenjenih. Iz Zagreba poročajo, da je tamkajšnja policija na banov ukaz zaplenila vse na pošti oddane zavoje. Število je doseglo do sobote 60.000. Zaplemba se je izvršila radi tega, da se ustavi tihotapstvo iz Zagreba in Hrvatske. Sedaj preiskujejo zaplenjene zavoje.

Novo milijonsko posojilo mesta Prage. Praga najame novo veliko posojilo 60 milijonov kron, ki jih bo porabila za razne investicijske svrhe. Med drugimi za poslopje novega vseučilišča 2 milijona, za stavbo mestnega osrednjega skladišča 2 milijona, za podporo stanovnijske akcije uradnikov, delavcev in obrtnikov 1½ milijona, za nove ulice 2 milijona, za mostove in nabrežja približno 7 milijonov, za kanalizacijo 4 milijone, za električno cestno železnico, nove vozove in razširjenje omrežja približno 31 milijonov, za stavbo nove plinarne 4½ milijona, za eventualni deficit, ki bi nastal v občinskih dohodkih vsled vojnih posojil 5 milijonov. — Po našem mnenju bi bilo prav dobro, ko bi slavnoznano mesto Praga pričelo misliti bolj pridno tudi na razne druge stvari, tako n. pr. na vojna posojila, na podporo v tej grozoviti vojni zaostalih vdov in sirot, torej na stvari, ki se tičejo domovine same. Seveda, gotove češke in druge stranke stoje na stališču, da Avstrija sploh ni njih domovina; kajti njih strmelnje velja posameznim idejam ljudi, ki niso nikdar v srcu imel, zmisel za avstrijsko državo. Pa tudi strmelnjaka teh ljudi bodo minula, kajti — avstrijska misel zmaguje!

Izvoz blaga iz Avstrije. Trgovci se opozarjajo, da je v zmislu ministrske naredbe z dne 21. septembra 1917, št. 383, drž. zak. (§ 10) v § 1. označeno blago dovoljeno izvažati le z dovoljenjem c. kr. dež. vlade. Kdor bi hotel tedaj odposlati v § 1. navedene naredbe omenjeno blago, mora, kadar prosi za transportno dovoljenje, navesti katero in koliko blaga, kakor tudi kam namerava to odposlati. Za dovoljenje izvoza je vložiti prošnjo pisмено. Prestopki bi se najstrožje kaznovali.

Razvitek in organizacija trgovine v Črnigori pod avstrijskim gospodstvom. Ko je kupovala ces. kr. vojna uprava najvažnejše produkte zemlje, kakor volno, kože, strojila (tanin) in oljčno olje, so zamogli prodati črnogorski trgovci svoja precej založena skladišča precej drago ter so prišli tako do potrebnega kapitala za nadaljno trgovanje. Da se ljudstvo preskrbi z hajvažnejšimi živlenskimi potrebščinami, osnovan je za celo zemljo pri vojnem generalnem guvernerstvu oddelek za aprovizacijo — sedaj oddelek za blagovni promet, pa za izravni promet z ljudstvom in trgovci okrožna skladišča v Cetinju, Podgorici, Kolašinu, Baru, Nikšiču, Plevlju in Peji, koji zopet imajo mnogo podružnic v svojem okraju. Iz teh skladišč se preskrbujejo najprvo občine s krušnimi izdelki, z moko in soljo za ljudstvo. Ker so cene na drobno za ta skladišča v celi deželi enake, je to uspešno sredstvo proti pretiravanjem cen. Preskrbo trgovcev z blagom iz aprovizacije in monopolskimi izdelki opravljajo isto tako ta skladišča, ki edina prožijo trgovcu možnost, da se založi z živlenskimi potrebščinami. V koliko dovoljuje otežkočena dobava živlenskih potrebščin iz monarhije, se uvažna razmeroma velika količina blaga, ki služi aprovizaciji. Prošnje za dovoljenje izvoza blaga iz monarhije v Črnogoro, katere doha-

jajo vedno pogosteje od trgovcev, pošilja aprovizacijski oddelek kompetentnim avstrijskim in ogrskim oblastem. V monarhiji so postavljeni organi, ki imajo služiti kakor posredovalci med trgovskim svetom in prometnimi centralami odnosno trgovci v Črnigori. Tako so osnovane na Dunaju in v Budimpešti ekspoziture blagovnih prometnih central, a njihovo delo obstoji pred vsem v tem, da vplivajo pri centralnih oblasteh, ko rešujejo izvozna, uvozna in prevozna dovoljenja, da dajejo navodila in pojasnila interesentom itd. Pri ekspozituri na Dunaju je postavljen tudi en zastopnik blagovno-prometnega oddelka pri vojnem generalnem guvernerstvu v Črnigori. Vsled tega moremo z zadovoljstvom konstatirati, da je uspelo oživljenje trgovskega prometa, kolikor je v danih razmerah sploh mogoče in da se promet vedno bolj razvija.

Zadnji telegrami.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. Nikjer posebnih dogodkov. Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 28. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Na bojišču od Cambraia uvedel je močni ognjeni boj napade, ki jih je obrnil Anglež s svežimi divizijami proti Bourlonu, Fontaine in sosednim našim postojankam. Zapadno od Bourlona razbili so se njegovi napadalni valovi in pred njimi vozeči pancerski avtomobili v našem ognju. Med Bourlonom in Fontainom vdril je sovražnik po večkratnemu brezuspešnem navalu v našo odprano cono; Bourlon in Fontaine smo mimogredoč izgubili. Vsled ljutega hišnega boja redke angleške zveze razbil je protisunek naše infanterije. Ta je vzela vasi v krasnem naskoku nazaj in vrgla sovražnika zopet v gozd od Bourlona. Več kot 300 vjetih in veliko število strojnih pušk ostalo je v naši roki. Močni ogenj je opešal pri nastopu teme. Krajevni infanterijski boji trajali so do noči.

12.500 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 28. novembra. V angleškem Kanalu je en nemški podmorski čoln zopet 12.500 brutto-register-ton potopil.

Delno razoroženje na Ruskem?

K.-B. Stockholm, 27. novembra. Glasom poročil iz Haparande je odredil Lenin delno razoroženje. Letnik 1899 se takoj domu pošlje, v kratkem pa mu bodoje sledili drugi letniki. Domu vrnivši se vojaki morajo svoje orožje odboru regimenta izročiti.

Prebivalstvu Štajerske!

V trenutku zgodovinskega pomena je namenila Avstrija razpisati 7. vojno posojilo.

Pošteno mirovno voljo, katero je naš cesar že ob nastopu vlade svečano izjavil in katero so v svečani obliki tudi naši zvesti zavezniki ponovno razodeli, so naši sovražniki dosedaj prav mrzlo zavrnili. Pod geslom vničiti militarizem in osvoboditi, tlačene narode, hočejo nadaljevati vojko do ureditvenja svojih pravih na povečanje moči in zavojevanja merečih načrtov in stremijo slej ko prej za razkosanje naše domovine. Zapoved samoohrane nas sili, da dosedaj z božjo pomočjo zmagovito prestalo vojsko z vso močjo in vztrajnostjo nadaljujemo dotlej, da dosežemo častni mir, ki nam zajamči obstoj in prosti razvoj naše države.

S tem visokim ciljem pred očmi se je začel pred nekaj dnevi naš mogočen napad proti italijanski fronti ob Soči. Za Italijo, nezvesto zaveznico, ki nas je zahrbtno napadla, je prišla sedaj ura povračila. Že so iztrgali naši junaki v neodoljivem navalu sovražniku z neizrečenim trudom v 11 soških bitkah zavojevano domačo zemljo. Gorica, ki smo jo pred enim letom s krvavečim srcem morali prepustiti sovražni premoči, je zopet naša. Trst je zopet oproščen sovražnega ogroženja, in združeni z našimi zvestimi zavezniki udarjamo, že na laških tleh stoječi, proti italijanski glavni moči. Naš ljubljeni cesar sam stoji v tem odločilnem boju na čelu zaveznikiših armad.

Vsiljeno nam nadaljevanje vojske zahteva najete 7. vojne posojila, katero razpisuje vlada z dovoljenjem državnega zbora.

Podpisati je mogoče, kakor se voli:

1. 40letno. davka prosto 5½%no amortizacično državno posojilo v kosih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron. Obresti se bodoje izplačevale v polletnih obrokih za nazaj dne 1. februarja in 1. avgusta vsakega leta. Posojilo se bo vračevalo v letih 1923 do 1957 na temelju izžrebanj. Vračevalo se bo po popolni imenski vrednosti, med tem ko znaša podpisovalna cena le 9250 od sto.

2. Davka proste ravnotako 5½%ne državne zakladnice v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 kron, ki se jih bo vrnilo dne 1. avgusta 1926 po polni imenski vrednosti. Podpisovalna cena je določena z 9450 od sto, obresti se bo naknadno izplačevalo v polletnih obrokih dne 1. februarja in 1. avgusta vsakega leta.

Ker so se poslovalnice za podpisane odrekle 1½% ni proviziji, znaša cena sedmega vojnega posojila celo le 92 kron oziroma 94 kron za 100 kron imenske vrednosti.

Če se vpošteva, da se bo vojno posojilo svoječasno vračevalo po polni imenski vrednosti, se poda za vplačano glavnico sledeče obrestovanje:

a) pri 40letnem državnem posojilu v slučaju izžrebanja

leta 1923	750%
„ 1932	642%
„ 1942	618%
„ 1952	610%
„ 1957	907%

b) pri državnih zakladnicah 641%.

Podpisovalni rok se prične v ponedeljek, dne 5. novembra 1917 in se neha v ponedeljek dne 3. decembra 1917, ob 12. uri dopoldne.

Priglasiti se more pri vseh poštnih uradih, davkarjih, bankah, hranilnicah, združnih kreditnih zavodih in šolskih nabiralščih, kjer je dobiti tudi vsa natančnejša pojasnila.

Vojnospojilne papirje je mogoče kot take uporabljati za plačevanje davka od vojnih dobičkov. Prodaja vojnega posojila je tudi med dobo njegovega obteka vsakomur mogoča pri vseh poštnih uradih potom poštne hranilnice.

Kakor pri prejšnjih posojilih, dovoljujejo avstro-ogrska banka in vojnospojilna blagajna v svrhu nabave vojnega posojila pod jako ugodnimi pogoji posojila na vrednostnice, slednja blagajna tudi na hipotekarne terjatve.

Vloge pri vseh kreditnih zavodih postajajo vsled velikih dohodkov mnogih vlagateljev iz vojnih dobav ter iz nepričakovano dobro vspele letine vedno večje. Predpogoji za sijajen uspeh 7. vojnega posojila so torej dani, če le doma svojo dolžnost napram državi vnotako popolno in docela izpolnimo, ko naši hrabi vojaki na fronti.

Krasen vzgled nam je dala Nemška država, 12½ milijarde mark je podalo podpisane 7. nemškega vojnega posojila. Tudi mi hočemo zastaviti vse sile, da dosežemo pri 7. vojnem posojilu uspeh, ki se ga more vredno pridruževati neprimernim dejanjem naših slavniših armad.

Kjer je treba blago in kri zastaviti za cesarja in državo, tam niso Štajerci nikdar zostali.

Vsak, ki po svojih močeh podpiše vojno posojilo, pomore izvojevati časten mir in nadalje, ker zmanjša podpisovanje vojnega posojila obtek bankovcev, tudi odstraniti enega izmed najbistvenejših vzrokov vladajoče druginje.

Zato podpišite 7. vojno posojilo!

Gradec, dne 1. novembra 1917.

C. kr. namestnik: CLARY.

Gospodarske.

Napenjanje goveje živine.

Jeseni, ko se prične paša in krmljenje s svežo mlado travo, se množe slučajni napenjanja pri govedih. Radi današnje visoke vrednosti živine se mora preprečiti vsaka izguba iste, vsled česar je gotovo na mestu, da opomnimo na ravnanje pri naphovanju živine.

Pri lahkem napenjanju se uporabljajo najprej vnanja sredstva. Dobro je postaviti žival s sprednjimi nogami na višje mesto, da trebuh nazaj tišči in oslabi pritisk prečne mreine in dihalnih organov. Nato naj se skuša odvajati nabrane pline s pritiskom na lev teščaj, kar bode provzročalo živali kolcanje. Okoli gobca naj se ji natake ovov s slame.

Mnogokrat pa je to ravnanje nezadostno in se nabirajo plini v trebuhu dalje. V takih slučajih je treba na pline uplivaajočih sredstev; prav dober je močno razredčeni salmijak (dve kavini žlici na ½ do 1 l mlečne vode). V seljic ali manjšim uspehom se uporabljata tudi milnica, mesna juha, apnena voda i. t. d. Ako pa je treba žival doklati, naj se ne uporablja tvarin, katere bi dale mesu slab okus, kakor petrol, terpenin i. t. d. Kadar se dajejo živini kaka zdravila, naj se pazi, da se z istimi ne zanese drugih škodljivih tvarin.

Ako pa notranja sredstva tudi ne pomagajo, potem vzemi cev za čiščenje želodca. V ta namen drži glavo živali stegnjeno, potegni njen jezik iz gobca na stran in vpljži z oljem namazano cev počasi in previdno v želodec. Pri tem naj se postavi žival s sprednjimi nogami na višje mesto, da se množina hrane pomakne nazaj, ker se pogostokrat glava cevi zapiči v hrano in potem izostane uspeh.